

Биљана Н. Јаредић¹
Универзитет у Приштини са привременим
седиштем у Косовској Митровици,
Филозофски факултет, Катедра за психологију
Косовска Митровица (Србија)

Татјана С. Радојевић²
Универзитет у Приштини са привременим
седиштем у Косовској Митровици,
Филозофски факултет, Катедра за педагогију
Косовска Митровица (Србија)

Оливера Б. Радовић³
Универзитет у Приштини са привременим
седиштем у Косовској Митровици,
Филозофски факултет, Катедра за психологију
Косовска Митровица (Србија)

37.018.1-053.6

316.362.1

Оригинални научни рад

Примљен 15/10/2025

Измењен 26/11/2025

Измењен 09/12/2025

Прихваћен 24/12/2025

doi: [10.5937/socpreg60-62176](https://doi.org/10.5937/socpreg60-62176)

ДРУШТВЕНИ КОНТЕКСТИ ПОРОДИЧНЕ СТРУКТУРЕ И КВАЛИТЕТ ЖИВОТА АДОЛЕСЦЕНАТА: ПОРЕЂЕЊЕ ДВОРОДИТЕЉСКИХ И ЈЕДНОРОДИТЕЉСКИХ ПОРОДИЦА⁴

Сажетак: Истраживање је испитивало разлике између адолесцената из двородитељских и једнородитељских породица у социјалним стратегијама, породичним интеракцијама и темпоралном задовољству животом. Узорак је чинило 202 адолесцента узраста 14–19 година. Примењени су релевантни упитници. Резултати показују да социјалне стратегије и породичне интеракције предвиђају значајан проценат варијансе темпоралног задовољства. Адолесценти из двородитељских породица показују више заједништва и веће задовољство животом, док су конфликт и избегавање социјалних ситуација израженији код једнородитељских породица. Примања породице и доба при растави родитеља позитивно су повезани са задовољством животом.

Кључне речи: темпорално задовољство животом, социјалне стратегије, породичне интеракције, двородитељске и једнородитељске породице

¹ biljana.jeredic@pr.ac.rs ; <https://orcid.org/0000-0002-8679-1055>

² tatjana.radojevic@pr.ac.rs ; <https://orcid.org/0000-0001-6573-963X>

³ olivera.radovic@pr.ac.rs ; <https://orcid.org/0000-0003-1845-7108>

⁴ Истраживање је спроведено уз подршку Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије, у оквиру уговора бр. 451-03-66/2025-03/200184.

УВОД

Теоријски оквир истраживања

Једнородитељске и двородитељске породице представљају релевантан предмет социолошких и психолошких истраживања, јер чине развојни контекст у којем адолесценти обликују свакодневно функционисање, вредносне оријентације и перцепцију квалитета сопственог живота. Савремени друштвени процеси, као што су пораст стопе развода, економске миграције, економска нестабилност и промене у родним улогама, довели су до веће заступљености различитих породичних структура, што је отворило питање начина на који ове промене утичу на психосоцијални развој младих. У том смислу, пажња савремених истраживања све више се усмерава на испитивање односа између породичног контекста и развојних исхода у периоду адолесценције, као развојно осетљивој фази животног циклуса.

Истраживања доследно указују на то да квалитет породичних односа, ниво емоционалне подршке, обрасци комуникације и присуство конфликта имају значајну улогу у формирању осећаја сигурности, самопоштовања и психосоцијалног функционисања адолесцената. У условима породичних и друштвених трансформација, адолесценти развијају различите социјалне стратегије прилагођавања, које могу обухватати повлачење и избегавање социјалних ситуација, али и активне облике ослањања на вршњачке групе, образовне институције и дигиталне мреже подршке. Ови облици прилагођавања не могу се разумети изоловано од породичног контекста, већ као резултат сложене интеракције индивидуалних, породичних и ширих социоекономских фактора.

Полазећи од теоријских приступа који породицу посматрају као динамичан друштвени систем, истраживање се ослања на структурно-функционалистичку традицију, која наглашава улогу породице у процесима социјализације, емоционалне стабилизације и одржавања друштвене кохезије (Parsons, 1955; Merton, 1968). Из ове перспективе, породица представља кључни социјални контекст у којем се усвајају норме, вредности и облици понашања релевантни за психосоцијални развој деце и младих, при чему промене у породичној структури могу утицати на начин расподеле породичних функција и ресурса. Истовремено, истраживање се ослања и на еколошки модел развоја Јурија Бронфенбренера (Bronfenbrenner, 1979), који развој појединца смешта у мрежу међусобно повезаних система и наглашава да се ефекти породичне структуре не могу разумети изоловано, већ искључиво у контексту интеракције микросистема породице са ширим социјалним, институционалним и економским окружењем.

Савремени социолошки приступи породичним односима додатно проблематизују редуccionистичка тумачења породичне структуре, указујући на то да она сама по себи не делује детерминистички на развојне исходе, већ да њен утицај посредују квалитет породичних интеракција, доступност социјалне подршке, економски ресурси и шири културни контекст (Томановић & Станојевић, 2023). Из овакве перспективе, различити типови породичних структура не могу се посматрати као хијерархијски уређени обрасци „повољних“ или „неповољних“ услова, већ као различити развојни

контексти унутар којих кључну улогу имају обрасци односа, динамика интеракција и расположиви ресурси.

У складу са наведеним, циљ овог истраживања је испитивање односа између породичне структуре (једнородитељске и двородитељске породице), квалитета породичних интеракција, социјалних стратегија прилагођавања и темпоралног задовољства животом код адолесцената. Овим радом настоји се да се допринесе прецизнијем разумевању начина на који различити породични контексти, посредовани квалитетом односа и индивидуалним стратегијама, обликују психосоцијално функционисање младих у савременом друштву.

Социјалне стратегије

Веис (Weiss, 1974) је међу првима указао на значај социјалних ресурса, дефинишући их као специфичне карактеристике међуљудских односа које доприносе осећају адекватне социјалне подршке. Према његовом становишту, кључне компоненте социјалног функционисања су: социјална интеграција, емоционална приврженост, доступност савета и вођства, брига о другима, поуздан ослонац и потврда сопствене вредности. Према овом аутору, приврженост се може добити како од чланова породице, тако и од љубавног партнера. Ипак, за младу и за особу у процесу психосоцијалног развоја, најзначајнији су односи са вршњацима и пријатељима. Може се рећи да когнитивне и понашајне стратегије играју важну улогу у социјалним ситуацијама, нарочито у периоду адолесценције, када представљање и одржавање социјалних односа постаје један од кључних развојних задатака. Начин на који размишљамо и реагујемо у интеракцији са другима чини основу онога што називамо социјалним стратегијама. Оне се могу дефинисати као латентне менталне структуре које се активирају у специфичним ситуацијама и усмеравају понашање појединца. Социјалне стратегије су засноване на претходном искуству и формирају се током времена (Zukauskiene & Sondate, 2004).

Квалитет породичних интеракција

Квалитет породичних интеракција и понашање родитеља имају посебан значај када је реч о психосоцијалној адаптацији деце и адолесцената (Klarin & Đerđa, 2014). Односи међу члановима породице заснивају се на узајамној интеракцији и зависности. Управо се путем породичне интеракције одвија процес социјализације детета, формирање ставова, као и развој модела понашања. Уколико се ти процеси одвијају у атмосфери складних односа и емоционалне равнотеже, породица постаје окружење у којем преовладавају љубав, подршка и оданост. Таква породица пружа позитивно васпитно окружење, подстиче формирање конструктивних ставова и усађује вредности својим члановима. Бројна истраживања указују на то да су близак однос родитеља и детета, као и квалитет породичне интеракције, кључни фактори у успешној социјализацији и развоју здраве личности. Понашање и васпитни поступци родитеља представљају значајне предикторе различитих развојних исхода, нарочито оних који се односе на социјални развој детета (Buist et al., 2005, према:

An, Jager, Putnick & Bornstein, 2023). Овакви налази нису изненађујући ако се има у виду да породица представља прву друштвену групу у коју дете ступа по рођењу. У њој дете стиче прва животна искуства, формира ставове, развија личне потенцијале и успоставља интерперсоналне односе који се суштински разликују од односа које ће касније остваривати у другим друштвеним групама (Lacković-Grgin, 1982).

Задовољство животом

Појам задовољства животом присутан је у бројним истраживањима различитих научних дисциплина, укључујући психологију, социологију, економију и филозофију, као и у свакодневном дискурсу. Заједно са сродним концептима, као што су благостање, срећа, добробит и квалитет живота, задовољство животом представља једну од кључних конструкција савремене позитивне психологије, чији је циљ њихово јасно концептуално разграничење, емпиријско испитивање и теоријско објашњење. Ипак, упркос широкој употреби, не постоји јединствена, општеприхваћена дефиниција задовољства животом, већ се овај појам у литератури различито интерпретира у складу са теоријским оквиром и истраживачким приступом. У том смислу, квалитет живота се често третира као шири, мултидимензионални концепт, унутар којег задовољство животом заузима значајно, али специфично место.

У психолошкој литератури, задовољство животом се најчешће дефинише као когнитивна евалуација сопственог живота у целини. Према Пенезићу (Penezić, 2006, стр. 647), ова процена подразумева процењивање степена у којем је живот појединца усклађен са његовим личним стандардима, циљевима и очекивањима. Иако се задовољство животом често повезује са материјалним приликама, обимна литература о субјективној добробити указује на то да је овај однос статистички значајан, али нелинеаран. Док у условима економске несигурности повећање прихода доприноси осетном расту добробити, након достизања стабилног животног стандарда утицај материјалних ресурса слаби, а њихов предиктивни значај преузимају квалитет социјалних односа, психолошки ресурси и развојни услови окружења (Diener et al., 1999; Kahneman & Deaton, 2010; Easterlin et al., 2010). Новија истраживања додатно наглашавају да субјективни доживљаји, социјална поређења, припадност пожељним референтним групама и перципирани социјални статус представљају важне детерминанте задовољства животом (Boyce, Brown & Moore, 2010). Ови налази указују на то да је задовољство животом, иако делимично условљено објективним чиниоцима, у суштини субјективна процена која произлази из интеракције социјалних и психолошких фактора (Ryan & Deci, 2000).

Процене задовољства животом нису ограничене искључиво на актуелни тренутак, већ су повезане са претходним искуствима и очекивањима у погледу будућности. Личне конструкције и животни циљеви обликују начине на које појединци интерпретирају сопствени животни ток, што указује на постојање одређеног временског континуитета у проценама задовољства животом (Penezić, 1999). Иако се у истраживањима најчешће захтева кратка процена тренутног животног задовољства, ове процене могу бити под утицајем недавних догађаја и краткорочних промена. Због тога се у савременим истраживањима све више истиче значај посматрања прошлог, садашњег и очекиваног будућег задовољства животом као релативно различитих, али међусобно повезаних аспеката благостања. У том контексту развијена је и Скала

темпоралног задовољства животом (*Temporal Satisfaction with Life Scale*), која омогућава засебно мерење наведених временских димензија задовољства животом.

У контексту младих, емпиријски подаци указују на специфичне изазове у проценама породичног и општег задовољства животом. Подаци за Србију показују да млади испитаници у поређењу са вршњацима из других европских земаља изражавају релативно нижи ниво задовољства породичним животом, при чему Србија спада у доњу трећину европских земаља по овом показатељу ($M = 6,95$), у односу на европски просек од 7,19 (Stanojević, Tomanović & Ljubičić, 2016). Ови налази додатно упућују на значај контекстуалних и породичних чинилаца у разумевању задовољства животом код младих.

Адолесценција и породични односи

Период адолесценције представља изузетно бурну фазу развоја, обележену бројним психофизичким променама и решавањем кључних развојних задатака, будући да се појединац припрема за улазак у одрасло доба (Chubb, Fertman & Ross, 1997). Током овог периода долази до интензивног развоја мозга, физичког сазревања, појачане потребе за самосталношћу и независношћу, као и до пораста значаја који се придаје социјалним односима (Casey et al., 2011). Истраживања показују да су аспекти повезани са школским окружењем, као што су школско постигнуће, интерперсонални односи са вршњацима у школи и задовољство школском климом, међу најважнијим предикторима задовољства животом у адолесценцији (Suldo, Riley & Shaffer, 2006). Поред економских и индивидуалних чинилаца, бројна истраживања указују на то да и фактори породичног контекста, као што су задовољство породичним односима (Diener, 2009) и структура породице, односно одрастање у једнородитељским или двородитељским породицама (Civitci, Civitci & Fiyakali, 2009), имају значајан утицај на задовољство животом током одрастања.

МЕТОДОЛОШКА КОНЦЕПЦИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Проблем овог истраживања односи се на испитивање разлика у психосоцијалном функционисању адолесцената који одрастају у двородитељским и једнородитељским породицама. Полазећи од чињенице да се савремена породица налази у процесу трансформације, како у структурном тако и у функционалном смислу, условљене ширим друштвеним променама, значајно је анализирати породичне релације и начине на које се оне одражавају на свакодневно функционисање деце и младих. Фокус студије усмерен је на социјалне стратегије које адолесценти развијају у интеракцији са окружењем, темпорално задовољство животом – односно процену прошлог, садашњег и очекиваног будућег задовољства – као и на субјективну процену квалитета породичних интеракција. Имајући у виду растућу заступљеност једнородитељских породичних структура, циљ истраживања је упоређивање квалитета породичних односа, социјалних стратегија и нивоа задовољства животом код адолесцената који одрастају у двородитељским породицама у односу на једнородитељске породице.

Циљ овог истраживања је да се испита да ли се на основу социјалних стратегија (очекивање успеха, понашање ирелевантно за задатак, избегавање, господарење, тражење социјалне подршке и песимизам), квалитета породичних интеракција (заједништво, складност, конфликт, толеранција) и одређених социо-демографских варијабли може предвидети темпорално задовољство животом код адолесцената из једнородитељских и двородитељских породица.

У оквиру истраживања коришћени су следећи инструменти: Упитник социјалних стратегија (Nekić, 2008), Упитник квалитета породичних интеракција (Šimunić, Gregov & Purić-Bakrač, 2010) и Упитник темпоралног задовољства животом (Penezić, 2006).

Упитник социјалних стратегија (Nekić, 2008) садржи 36 тврдњи распоређених у шест супскала које мере когнитивне и бихејвиоралне стратегије у социјалним интеракцијама: очекивање успеха, понашање ирелевантно за задатак, избегавање, господарење, тражење социјалне подршке и песимизам. Очекивање успеха је когнитивна стратегија која обухвата степен у коме нека особа очекује успех у социјалним односима, односно, колико је несигуран и анксиозан због могућег неуспеха. Понашање ирелевантно за задатак односи се на то у којој мери особа настоји бити (или не бити) укључена у социјалне односе с другима. Избегавање се односи на тенденцију привлачења и избегавања социјалних ситуација због анксиозности и неугоде. Господарење се дефинише као веровање у личну контролу, а не у спољне факторе, када је реч о степену успешности социјалних ситуација. Супротност господарењу је научена беспомоћност. Песимизам укључује константну заокупљеност и бригу о могућем неуспеху у социјалном домену. Тражење социјалне подршке се односи на степен у ком особа тражи подршку од других када му је потребна. Одговори се дају на Ликерт-скали од 1 („у потпуности се не слажем“) до 4 („у потпуности се слажем“).

Хрватска верзија Упитника квалитета породичних интеракција (Šimunić i saradnici, 2010), адаптација Self-Report Family Inventory-II (Beavers & Hampson, 1990), процењује перцепцију породичног функционисања. Садржи 31 тврдњу у оквиру четири супскале: заједништво, складност, толеранција и конфликт. Одговори се дају на Ликерт-скали од 1 („уопште се не слажем“) до 7 („у потпуности се слажем“).

Темпорално задовољство животом операционализовано је као вишедимензионални конструкт који обухвата три временске димензије: задовољство прошлим животом, задовољство садашњим животом и очекивано задовољство будућим животом, у складу са теоријским оквиром и структуром **упитника темпоралног задовољства животом** (Penezić, 2006). Садржи 15 ставки (по 5 по супскали), са одговорима на Ликерт-скали од 1 („уопште се не односи на мене“) до 5 („у потпуности се односи на мене“). Резултати се могу анализирати као укупни скор или по супскалама. Свака од ових димензија третирана је као засебна варијабла у анализи резултата.

Истраживањем је обухваћен узорак адолесцената средњошколског узраста, од 14 до 19 година (Табела 1). Укупно је учествовало 202 испитаника, од којих 47 потиче из једнородитељских породица, а 155 из породица са оба родитеља. Узорак чини 38% мушких и 61% женских испитаника, са просечном старашћу од 17,63 године и просечним укупним месечним примањима домаћинства од 122.441 РСД. Испитаници су били ученици средњих школа са територије града Косовска Митровица. Попуњавање упитника у просеку је трајало око 15 минута.

За утврђивање разлика између адолесцената из двородитељских и једнородитељских породица коришћен је *t*-тест за независне узорке, уз проверу хомогености варијанси Левеновим тестом. У случајевима нарушавања претпоставке о једнакости варијанси примењена је одговарајућа прилагођена процедура. За испитивање предиктивног доприноса социјалних стратегија и квалитета породичних интеракција у објашњењу темпоралног задовољства животом примењена је вишеструка линеарна регресиона анализа. Статистичка обрада података извршена је применом стандардних статистичких поступака.

АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА И ДИСКУСИЈА

Добијени резултати пружају увид у значај породичне структуре за развој социјалних стратегија, квалитет породичних интеракција и задовољство животом код адолесцената. У [Табели 2](#) приказане су разлике између адолесцената који одрастају у двородитељским и једнородитељским породицама, при чему су утврђене статистички значајне разлике у социјалним стратегијама, обрасцима породичне интеракције и темпоралном задовољству животом. Адолесценти из једнородитељских породица чешће испољавају понашања ирелевантна за задатак и склонији су коришћењу избегавања социјалних ситуација као социјалне стратегије, а у њиховим породицама учесталији је конфликт као доминантан облик интеракције. Насупрот томе, адолесценти који живе у двородитељским породицама у већој мери доживљавају заједништво у оквиру породичних односа. Поред тога, код ове групе утврђен је виши ниво темпоралног задовољства животом, који се конзистентно испољава у све три временске димензије – прошлости, садашњости и очекиваној будућности. Иако су утврђене статистички значајне разлике у појединим социјалним стратегијама, обрасцима породичне интеракције и темпоралном задовољству животом, важно је истаћи да између адолесцената из једнородитељских и двородитељских породица нису утврђене значајне разлике у низу других испитиваних социјалних стратегија, као што су очекивање успеха, управљање понашањем, тражење социјалне подршке, песимизам, складност и толеранција, што указује на хетерогеност функционисања унутар оба типа породичних структура.

У [Табели 3](#) приказани су резултати испитивања разлика у темпоралном задовољству животом код адолесцената у односу на различите социо-демографске варијабле. Резултати показују да адолесценти који потичу из породица са вишим укупним примањима исказују више опште животно задовољство, као и веће очекивано (будуће) задовољство животом. Ови налази захтевају опрез у интерпретацији, јер је вероватно да социо-демографске варијабле, пре свега материјално стање породице, делују као модератори у односу између породичних околности и темпоралног задовољства животом. Економска сигурност може умањити негативне ефекте породичних транзиција, попут развода, док се нижи материјални статус одражава на процене животног задовољства. Поред тога, утврђено је да адолесценти чији су се родитељи развели у каснијем узрасту показују више опште животно задовољство, као и више нивое темпоралног задовољства животом у односу на прошлост, садашњост и будућност, у поређењу са адолесцентима чији су се родитељи развели у ранијој животној доби.

Даље, ради спровођења регресионе анализе, неопходно је било испитати међусобну повезаност свих мерених варијабли. **Добијени подаци, приказани у Табели 4, указују на то да су темпорално задовољство животом и све његове супскале статистички значајно повезане са свим предикторским варијаблама социјалних стратегија и квалитета породичних интеракција.** Регистроване су и позитивне и негативне корелације. Супскале *очекивање успеха, његовање и изражење социјалне њодршке* показују позитивну повезаност са темпоралним задовољством животом. Насупрот томе, супскале *њонашање и релевантно за задатак, избејавање* и *њесимизам* су у негативној корелацији са животним задовољством. Када је реч о породичним интеракцијама, *заједничко, складност* и *њолеранција* позитивно су повезани са задовољством животом, док је *конфликт* у негативној повезаности. Све уочене корелације су ниског до средњег интензитета.

На крају, спроведена је регресиона анализа с циљем предвиђања темпоралног задовољства животом посебно за адолесценте из једнородитељских породица и оне који живе са оба родитеља. У првом кораку хијерархијске регресионе анализе темпоралног задовољства животом на подзорку адолесцената из једнородитељских породица (Табела 5) као предиктори издвојене су супскале социјалних стратегија, а у другом кораку су додате супскале породичних интеракција. Резултати су показали да се првим моделом може објаснити 24,9% варијансе критеријума, али он није статистички значајан. Други модел јесте статистички значајан и објашњава укупно 52,8% варијансе критеријума интеракцијом свих унетих супскала у модел. Независан допринос даје само супскала очекивање успеха, као предиктор позитивног смера.

Спроведена је и регресиона анализа темпоралног задовољства животом на подзорку адолесцената који живе са оба родитеља (Табела 6). Исти предиктори коришћени су и у хијерархијској регресионој анализи на подзорку адолесцената из двородитељских породица. Резултати су показали да су оба модела статистички значајна. Први модел објашњава 21,8% варијансе критеријума, док други модел објашњава 43,9% варијансе темпоралног задовољства животом, укључивањем свих супскала као предиктора. У другом моделу, независни допринос имају само две варијабле: *избејавање* као негативан предиктор, и *њолеранција* као позитиван предиктор животног задовољства. На основу добијених резултата може се закључити да успешније социјалне вештине и позитивне породичне интеракције значајно предвиђају темпорално задовољство животом код адолесцената који живе у двородитељским породицама.

На основу добијених резултата, може се детаљније расправљати о значају породичних интеракција и социјалних вештина у формирању субјективног задовољства животом младих. Савремена породица пролази кроз значајне трансформације, како у својој структури, тако и у динамици међупородичних односа, што утиче на глобално функционисање појединаца (Marić, 2020). Растући број једнородитељских породица доводи до све већег значаја који се придаје социјалном окружењу као кључном извору подршке. Један од важних аспеката у овом контексту јесте успостављање и одржавање успешних социјалних односа током адолесценције и раног одраслог доба (Nekić, 2006). И породичне интеракције и социјалне вештине које се развијају у овом периоду имају значајан утицај на укупни квалитет живота и степен субјективног задовољства.

Стога, разумевање међусобне повезаности породичних односа и социјалних вештина представља важну основу за даља истраживања и развој интервенција усмерених на унапређење квалитета живота младих. Иако фактори ширег друштвеног контекста, укључујући образовни систем, медије и дигитална окружења, могу значајно утицати на обликовање социјалних стратегија и субјективног животног задовољства адолесцената, ове варијабле нису биле предмет анализе у овом истраживању и остају смернице за будућа истраживачка разматрања.

Спроведена хијерархијска регресиона анализа темпоралног задовољства животом на подзорку адолесцената који одрастају у једнородитељским породицама показала је да модел у целини објашњава 52,8% укупне варијансе критеријумске варијабле. У првом кораку анализе, у који су укључене супскале социјалних стратегија, није добијен статистички значајан модел, док је у другом кораку, након укључивања супскала породичних интеракција, модел постао статистички значајан, што указује на допринос породичног контекста у објашњењу темпоралног задовољства животом.

Међутим, посматрано на нивоу појединачних предиктора, као једини статистички значајан независан предиктор темпоралног задовољства животом издвојила се супскала очекивање успеха у социјалним интеракцијама, која има позитиван смер деловања. Адолесценти који у већој мери очекују позитивне исходе у односима са вршњацима исказују више нивое задовољства животом у све три временске димензије – прошлости, садашњости и будућности.

Иако су супскале породичних интеракција као целина значајно допринеле објашњењу варијансе у другом кораку модела, ниједна од њих појединачно није достигла ниво статистичке значајности након контроле социјалних стратегија. Ови налази упућују на то да породични односи у једнородитељским породицама имају релевантну улогу у обликовању животног задовољства адолесцената пре свега кроз заједничко, кумулативно деловање, а не као изоловани независни предиктори.

Посматрано у развојном контексту, адолесценција представља период интензивног неуроразвоја, физичког сазревања и растуће потребе за аутономијом, у којем социјални односи добијају посебан значај за психосоцијално функционисање младих (Casey et al., 2011). За адолесценате који одрастају у једнородитељским породицама, очекивање успеха у социјалним интеракцијама може представљати важан заштитни фактор, јер оптимистичан приступ односима са вршњацима доприноси вишим нивоима темпоралног задовољства животом, док песимистичка очекивања и усмереност ка могућем неуспеху повећавају ризик од смањеног животног задовољства (Nekić, 2006).

На подзорку адолесцената који живе у породицама са оба родитеља, спроведена регресиона анализа показала је да испитиване супскале заједно објашњавају 44% варијансе темпоралног задовољства животом. У другом моделу, као статистички значајни предиктори издвојиле су се две варијабле: **избегавање** као негативан предиктор и **толеранција** као позитиван предиктор. Резултати указују на то да избегавање социјалних ситуација код адолесцената из двородитељских породица доводи до смањеног субјективног задовољства животом. Још раније, Ваис (Weiss, 1974) је указао на важност социјалних ресурса у објашњењу појаве социјалне усамљености. Према његовом приступу, одсуство блиских породичних односа, пријатељских релација или других облика социјалне подршке може довести до осећаја изолованости и, последично, до

смањења животног задовољства. У том смислу, повлачење из социјалних интеракција и избегавање социјалних ситуација због осећаја анксиозности и непријатности значајно доприносе негативном доживљају животног квалитета (Nurmi, Salmela-Aro & Naavisto, 1995). С друге стране, толеранција и прихватање унутар породичног система адолесцената који живе са оба родитеља позитивно доприносе животном задовољству. Истраживања породичних интеракција показују да постојање толеранције међу члановима породице представља важан предиктор перципиране социјалне подршке, што у крајњој линији доводи до већег субјективног благостања (Šimunić, Gregov & Purić-Bakrač, 2010). Емпиријска истраживања указују на значај тоглог и прихватајућег родитељства за психосоцијални развој деце. Родитељи који показују нежност, прихватање и афирмацију индивидуалности детета повезују се са развојем вишег самопоштовања и вишег нивоа задовољства животом у адолесценцији, као и у раном одраслом добу (Grolnick & Ryan, 1989).

Резултати су показали да адолесценти из једнородитељских породица значајно чешће испољавају понашања ирелевантна за задатак, користе стратегију избегавања у социјалним ситуацијама и доживљавају више конфликта у породичним односима. Понашање ирелевантно за задатак односи се на то у којој мери особа настоји бити (или не бити) укључена у социјалне односе с другима. Ова група испитаника показује и већу склоност ка самохендикепирајућем понашању, што се може тумачити као механизам одбране од неуспеха и начин очувања самопоуздања (Nurmi, Salmela-Aro & Naavisto, 1997). Повишени ниво анксиозности и социјалног стреса код ових адолесцената може објаснити учесталије избегавајуће стратегије и повећану присутност конфликта. Додатно, показано је да дисфункционална породична динамика, коју карактеришу груби односи и слаба комуникација, сужава могућности за развој социјалних вештина и адекватне социјалне адаптације (Lacković-Grgić & Орачић, 1989). Иако савремени пораст развода не мора нужно указивати на изразито дисфункционалне породичне обрасце, растава родитеља представља развојни прекид који, независно од квалитета претходног функционисања породице, може утицати на субјективни доживљај стабилности и сигурности код адолесцената.

Са друге стране, код адолесцената који живе у породицама са оба родитеља у већој мери је присутно **заједништво** као облик породичне интеракције, а такође они исказују и значајно више нивое **темпоралног задовољства животом** на свим супскалама, прошлој, садашњој и будућој. Поређењем типова породица утврђено је да се двородитељске породице статистички значајно разликују од породица у којима су родитељи разведени или невенчани. Ова тема свакако у неким наредним истраживањима треба бити обухваћена као и једнородитељске породице које су настале избором (одлука да се самостално одгаја дете), а не силом прилика (развод, смрт партнера). Истраживања показују да се породице са оба родитеља чешће одликују вишим нивоима кохезивности, емоционалне повезаности и међусобне умрежености, док се једнородитељске породице у појединим истраживањима чешће приближавају другом крају континуума, дезангажованом типу емоционалне повезаности (Ljubičić, 2014). Ови налази су у складу са претходним истраживањима, која указују на то да адолесценти који живе са оба родитеља постижу више нивое задовољства животом у поређењу са својим вршњацима који одрастају уз само једног родитеља (Nedeljković,

2019). Овакви резултати додатно потврђују значај породичне структуре и квалитета породичних односа у формирању субјективног благостања током адолесценције.

Резултати анализе повезаности социо-демографских варијабли и темпоралног задовољства животом показали су да **виша укупна породична примања** позитивно корелирају са **општим задовољством животом**, као и са **очекиваним будућим задовољством**. Поред економског аспекта, значајан фактор представља и узраст адолесцената у тренутку родитељске раставе. Испитаници који су били старији приликом раставе родитеља исказали су више нивое задовољства животом у целини, као и на супскалама прошлог, садашњег и будућег задовољства. Претходна истраживања нам говоре да је **материјално стање** један од кључних фактора који позитивно предвиђају животно задовољство код младих (Nedeljković, 2019). Једнородитељске породице, у том контексту, чешће се налазе у неповољнијем положају у односу на двородитељске, што се огледа у слабијој материјалној и стамбеној ситуацији, нижим приходима и већим тешкоћама у усклађивању породичних обавеза (Vasiljević Prodanović & Kovačević, 2020). Ови налази указују на то да адолесценти који касније доживе раставу родитеља могу дуже задржати више нивое задовољства животом, што се може довести у везу са дужим периодом стабилног породичног функционисања, изграђеним осећајем заједништва и већом породичном складношћу пре раставе.

Пирсонови коефицијенти корелације показали су да су **темпорално задовољство животом**, као и све његове супске (прошло, садашње и будуће задовољство), статистички значајно повезане са свим предикторским варијаблама које се односе на **социјалне стратегије** и **квалитет породичних интеракција**. Примећене су и позитивне и негативне корелације, у зависности од типа стратегије. Конкретно, супске, као што су **очекивање успеха, господарење и тражење социјалне подршке**, показале су позитивну повезаност са задовољством животом, што указује на то да су ове **адаптивне стратегије** важан заштитни фактор у социоемоционалном функционисању адолесцената. Насупрот томе, супске попут **понашања ирелевантног за задатак, избегавања** социјалних ситуација и **песимизма** испољиле су негативне корелације са задовољством животом, што говори о њиховој дезадаптивној природи. Ови налази су у складу са претходним истраживањима, у којима је показано да су неадаптивне социјалне стратегије често повезане са већим степеном **социјалне изолације** и **нижег субјективног квалитета живота**, док су адаптивне стратегије у вези са већим степеном психолошког благостања (Pavićević & Živković, 2022). У складу с тим, може се закључити да испитаници који показују веће интересовање за успостављање и одржавање социјалних односа, располажу релевантним вештинама управљања интеракцијама и очекују позитивне исходе у социјалним ситуацијама, такође постижу више нивое темпоралног задовољства животом. Супротно томе, адолесценти који имају тенденцију да избегавају социјалне односе, очекују неуспех и ангажују се у самохендикепирајућим понашањима, склонији су социјалној изоланости и нижем нивоу субјективног благостања.

Показано је да су **заједништво, складност и толеранција**, као облици породичних интеракција, **позитивно повезани** са темпоралним задовољством животом, док је **конфликт** у породичном контексту **негативно повезан** са овом варијаблом. Вредности добијених корелација углавном су **ниског до средњег интензитета**, што

нам говори о умереном али стабилном утицају породичног функционисања на доживљај животног задовољства код адолесцената. Претходна истраживања потврђују значај емотивне топлине и прихватања од стране родитеља који су кључни фактори у развоју **самопоштовања** и **самопоуздања** код деце и младих. Исказивање љубави, подршка и афирмација детета као јединствене личности представљају основу за позитиван развој самовредновања (Marić, 2020). Додатно, више аутора указује на то да је **задовољство животом у значајној мери условљено задовољством породичним односима**. Конкретно, заједничко провођење слободног времена, прихватање и узајамно разумевање међу члановима породице доприносе породичној стабилности и вишем нивоу субјективног благостања. Насупрот томе, учестала неслагања и конфликти доводе до поремећаја у породичној динамици, што се одражава на опште животно незадовољство (Agate, 2007).

ЗАКЉУЧАК

Резултати спроведеног истраживања показују сложену и условљену повезаност породичне структуре, квалитета породичних интеракција, социјалних стратегија и темпоралног задовољства животом код адолесцената. Иако су идентификоване одређене статистички значајне разлике између адолесцената који одрастају у двородитељским и једнородитељским породицама, налази у целини не подржавају редукционистичко тумачење породичне структуре као директног и детерминистичког чиниоца животног задовољства и психосоцијалног функционисања.

Адолесценти из двородитељских породица у просеку исказују више нивое заједништва у породичним интеракцијама и више темпорално задовољство животом у све три временске димензије – прошлости, садашњости и будућности. Истовремено, код адолесцената из једнородитељских породица израженије су поједине неадаптивне социјалне стратегије и виши нивои конфликта у оквиру породичних односа. Међутим, важно је нагласити да у значајном броју испитиваних социјалних стратегија и аспеката породичних интеракција нису утврђене статистички значајне разлике, што указује на изражену хетерогеност функционисања унутар оба типа породичних структура.

Регресиона анализа додатно потврђује да квалитет социјалног функционисања има већу предиктивну снагу од саме породичне структуре. Код адолесцената из једнородитељских породица, очекивање успеха у социјалним интеракцијама издваја се као једини стабилан независни предиктор темпоралног задовољства животом, док породичне интеракције доприносе објашњењу варијансе искључиво на нивоу модела у целини. Код адолесцената из двородитељских породица, избегавање делује као негативан, а толеранција као позитиван предиктор животног задовољства, што говори о значају адаптивних социјалних стратегија и емоционално подржавајућег породичног окружења.

Посебно значајан налаз односи се на улогу социо-демографских фактора, пре свега материјалног статуса породице и узраста у тренутку родитељске раставе. Виша укупна породична примања и каснија растава родитеља повезани су са вишим нивоима општег и темпоралног задовољства животом, што указује на то да економски

ресурси и стабилност животног контекста могу деловати као модератори ефеката породичних транзиција. Ови налази подржавају становиште да у процени утицаја једнородитељства није довољно узимати у обзир искључиво структуру породице, већ и услове у којима та структура функционише.

У целини, добијени подаци сугеришу да су квалитет породичних односа и адаптивне социјалне стратегије примарни заштитни фактори темпоралног задовољства животом у адолесценцији, док породична структура има индиректан и посредован ефекат. Ови резултати доприносе савременим социолошким и развојним приступима који одбацују хијерархијско вредновање породичних облика и наглашавају значај контекстуалних, релационих и индивидуалних ресурса у разумевању психосоцијалног функционисања младих.

Ограничења истраживања су величина подзорка једнородитељских породица, изостанак експлицитног тестирања медијаторских и модераторских модела, као и неразликовање различитих облика једнородитељства. Будућа истраживања требало би да укључе сложеније аналитичке моделе и узму у обзир шири спектар структурних и контекстуалних фактора, како би се продубило разумевање развојних исхода адолесцената у различитим породичним контекстима.

Biljana N. Jaredić¹
University of Priština, in Kosovska Mitrovica,
Faculty of Philosophy, Department for Psychology
Kosovska Mitrovica (Serbia)

Tatjana S. Radojević²
University of Priština, in Kosovska Mitrovica,
Faculty of Philosophy, Department for Pedagogy
Kosovska Mitrovica (Serbia)

Olivera B. Radović³
University of Priština, in Kosovska Mitrovica,
Faculty of Philosophy, Department for Psychology
Kosovska Mitrovica (Serbia)

SOCIAL CONTEXT OF THE FAMILY STRUCTURE AND THE QUALITY OF ADOLESCENTS' LIFE: COMPARISON OF TWO-PARENT AND SINGLE-PARENT FAMILIES⁴

(Translation *In Extenso*)

Abstract: The research examinee the differences between adolescents from two-parent and single-parent families in social strategies, family interactions and temporal life satisfaction. The sample consisted 202 adolescents aged 14–19. Relevant questionnaires were applied. The results show that social strategies and family interactions predict a significant percentage of the temporal satisfaction variance. Adolescents from two-parent families show a greater sense of community and greater life satisfaction, while conflict and avoidance of social situations are more pronounced in single-parent families. Family earnings and the children's age at the time of the parents' separation are positively related to life satisfaction.

Keywords: temporal life satisfaction, social strategies, family interactions, two-parent and single-parent families

¹ biljana.jeredic@pr.ac.rs ; <https://orcid.org/0000-0002-8679-1055>

² tatjana.radojevic@pr.ac.rs ; <https://orcid.org/0000-0001-6573-963X>

³ olivera.radovic@pr.ac.rs ; <https://orcid.org/0000-0003-1845-7108>

⁴ The research conducted with the support of the The Ministry of Science, Technological Development and Innovation of the Republic of Serbia, within the contract 451-03-66/2025-03/200184.

INTRODUCTION

Theoretical framework of the research

Single-parent and two-parent families are a relevant subject of sociological and psychological research because they form a developmental context in which adolescents shape everyday functioning, value orientations and perception of the quality of their own life. Modern social processes, such as rising divorce rates, economic migration, economic instability, and changes in gender roles, have led to a greater prevalence of different family structures, which has raised the question of how these changes affect the psycho-social development of young people. In that respect, the attention of contemporary research is increasingly directed towards the exploration of the relations between the family context and developmental outcomes in the period of adolescence, as a developmentally vulnerable stage of the life cycle.

Research consistently indicates that the quality of family relations, the level of emotional support, communication patterns and the presence of conflicts play a significant role in formulating the adolescents' feeling of safety, self-respect and psycho-social functioning. In the conditions of family and social transformations, adolescents develop various social adaptation strategies that may include withdrawal and avoidance of social situations, as well as active forms of relying on peer groups, educational institutions and digital support networks. These forms of adaptation cannot be understood as isolated from the family context, but as a result of the complex interaction of individual, family and broader socio-economic factors.

Starting from theoretical approaches that perceive family as a dynamic social system, this research relies on the structural-functional tradition which emphasizes the role of family in the processes of socialization, emotional stabilization and maintenance of social cohesion (Parsons, 1955; Merton, 1968). From this perspective, family is the key social context in which norms, values and forms of behaviour for the psycho-social development of children and youth are adopted, whereas changes in the family structure may affect the way of distributing family functions and resources. At the same time, this research also relies on the ecological model of development by Urie Bronfenbrenner (Bronfenbrenner, 1979), putting the individual's development into a network of interrelated systems and stressing that the effects of the family structure cannot be understood when isolated, but solely in the context of the interaction of the family microsystem with a broader social, institutional and economic environment.

Modern sociological approaches to family relations further problematize the reductionist interpretations of the family structure, indicting that it in itself does not act in a deterministic way on developmental outcomes, but its influence are mediated by the quality of family interactions, availability of social support, economic resources and a broader cultural context (Tomanović & Stanojević, 2023). From this perspective, different types of family structures cannot be seen as hierarchically organized patterns of "favourable" or "unfavourable" conditions, but as different developmental contexts within which the key role is played by the patterns of relations, the dynamics of interactions and available resources.

In compliance with the aforementioned, the aim of this research is to examine the relations between the family structure (single-parent and two-parent families), the quality

of family interactions, social adaptation strategies and temporal life satisfaction among adolescents. This paper strives to contribute to more precise understanding of the way in which different family contexts, mediated by the quality of relations and individual strategies, shape the psycho-social functioning of young people in today's society.

Social strategies

Weiss (Weiss, 1974) was among the first who pointed to the importance of social resources, defining them as specific characteristics of interpersonal relations contributing to the feeling of adequate social support. According to him, key components of social functioning are: social integration, emotional attachment, availability of advice and guidance, caring for others, reliable support and acknowledgment of own value. This author believes that attachment may be received both from family members and from the love partner. However, for a young person and a person in the process of psycho-social development, the relations with peers and friends are the most important. It can be said that cognitive and behavioural strategies play an important role in social situations, particularly in the period of adolescence, when the constitution and maintenance of social relations become one of the key developmental tasks. The manner in which we think and respond in the interaction with others makes the basis of what we call social strategies. They can be defined as latent mental structures activated in specific situations and directing an individual's behaviour. Social strategies are based on previous experience and are formed with the passage of time (Zukauskiene & Sondate, 2004).

Quality of family interactions

The quality of family interactions and parents' behaviour are of particular importance when it comes to the psycho-social adaptation of children and adolescents (Klarin & Đerđa, 2014). Relations between family members are based on mutual interaction and dependence. It is exactly through family interaction that the processes of the child's socialization, formation of attitudes, as well as the development of the behaviour model take place. If these processes take place in the atmosphere of harmonious relations and emotional balance, family will become an environment in which love, support and loyalty prevail. Such family will provide a positive upbringing environment, encourage the formation of constructive attitudes and instil values in its members. Numerous studies point out that the close relationship between parents and the child, as well as the quality of family interaction, are key factors in successful socialization and development of a sound person. Parents' behaviour and upbringing procedures are significant predictors of different developmental outcomes, particularly those referring to the child's social development (Buist et al., 2005, according to: An, Jager, Putnick & Bornstein, 2023). These findings are not surprising if we take into account that family is the first social group entered by a child after being born. In it, the child acquires first life experiences, forms attitudes, develops personal potentials and establishes interpersonal relations which are essentially different from the relations subsequently achieved in other social groups (Lacković-Grgin, 1982).

Life satisfaction

The concept of life satisfaction is present in numerous studies within different scientific disciplines, including psychology, sociology, economics and philosophy, as well as in everyday discourse. Together with related concepts, such as wellbeing, happiness, welfare and quality of life, life satisfaction is one of the key constructions of modern positive psychology, the aim of which is their clear conceptual distinction, empirical research and theoretical explanation. However, despite its broad use, there is no single and generally accepted definition of life satisfaction, but this concept is differently interpreted in literature, in line with the theoretical framework and research approach. In that respect, the quality of life is often treated as a broader, multidimensional concept within which life satisfaction has a significant, but specific place.

In psychological literature, life satisfaction is most often defined as a cognitive evaluation of one's own life on the whole. According to Penezić (Penezić, 2006, p. 647), this evaluation implies the assessment of the degree to which an individual's life is aligned with his/her personal standards, goals and expectations. Although life satisfaction is frequently associated with material circumstances, extensive literature about subjective wellbeing indicates that this relation is statistically significant, but not linear. While in the conditions of economic uncertainty an increase in income contributes to a substantial increase in wellbeing, after achieving a stable life standard, the influence of material resources becomes weaker, while their predictive significance is taken over by the quality of social relations, psychological resources and developmental conditions of the environment (Diener et al., 1999; Kahneman & Deaton, 2010; Easterlin et al., 2010). More recent research further emphasizes that subjective experiences, social comparisons, affiliation to desirable referential groups and the perceived social status constitute important determinants of life satisfaction (Boyce, Brown & Moore, 2010). These findings show that life satisfaction, although partly conditioned by objective factors, is essentially a subjective evaluation deriving from the interaction of social and psychological factors (Ryan & Deci, 2000).

The assessments of life satisfaction are not limited solely to the current moment, but are associated with previous experiences and expectations regarding the future. Personal constructions and life goals shape the ways in which individuals interpret their own course of life, which points to the existence of certain time continuity in the evaluations of life satisfaction (Penezić, 1999). Although research most often demands a short evaluation of current life satisfaction, these evaluations may be affected by recent events and short-term changes. That is why modern research increasingly emphasizes the importance of perceiving the past, present and expected future life satisfaction as relatively different, but interconnected aspects of wellbeing. In that context, the Temporal Satisfaction with Life Scale was developed which enables separate measurement of the above-listed temporal dimensions of life satisfaction.

When speaking about young people, empirical data indicate specific challenges in the evaluations of family and general life satisfaction. The data for Serbia show that young respondents have a relatively lower level of satisfaction with family life as compared to their peers from other European countries, whereas Serbia ranks among the lower third of European countries by this indicator ($M = 6.95$) in comparison to the European average

of 7.19 (Stanojević, Tomanović & Ljubičić, 2016). These findings additionally point to the importance of contextual and family factors in understanding life satisfaction among young people.

Adolescence and family relations

The period of adolescence is an extremely turbulent stage of development, marked by numerous psycho-physical changes and the resolution of key developmental tasks, since an individual is prepared for entering adulthood (Chubb, Fertman & Ross, 1997). During this period, there is intensive development of the brain, physical maturation and increased need for independence and autonomy, as well as an increase in the importance attributed to social relations (Casey, et al., 2011). Research shows that the aspects connected with the school environment, such as school achievement, interpersonal relations with peers at school and satisfaction with the school atmosphere are among the most important predictors of life satisfaction in adolescence (Suldo, Riley & Shaffer, 2006). In addition to economic and individual factors, numerous studies also show that the family context factors, such as satisfaction with family relations (Diener, 2009) and the family structure, i.e., growing up in single-parent or two-parent families (Civitci, Civitci & Fiyakali, 2009), have a significant influence on life satisfaction during the period of growing up.

METHODOLOGICAL CONCEPT OF THE RESEARCH

The problem of this research refers to the examination of differences in the psycho-social functioning of adolescents who grow up in two-parent and single-parent families. Starting from the fact that today's family is in the transformation process, both structurally and functionally, caused by broader social changes, it is important to analyze family relations and the ways in which they are reflected in the everyday functioning of children and youth. The study focus is directed towards social strategies developed by adolescents in their interaction with the environment, temporal life satisfaction – i.e., the evaluation of past, present and future satisfaction – as well as the subjective evaluation of the quality of **family interactions**. Having in mind the increasing presence of single-parent family structures, the aim of the research is to compare the quality of family relations, social strategies and the degree of life satisfaction among adolescents who grow up in two-parent families as compared to single-parent families.

The aim of this research is to examine whether on the basis of social strategies (expectation of success, task-irrelevant behaviour, avoidance, management, seeking social support, and pessimism), the quality of **family interactions** (community, compatibility, conflict, tolerance) and certain socio-demographic variables, it is possible to predict temporal life satisfaction among adolescents from single-parent and two-parent families.

Within the research, the following instruments were used: the Social Strategies Scale (Nekić, 2008), the Quality of **Family Interactions** Scale (Šimunić, Gregov & Pupić-Bakrač, 2010) and the Temporal Life Satisfaction Scale (Penezić, 2006).

The Social Strategies Scale (Nekić, 2008) contains 36 statements divided into six subscales measuring cognitive and behavioural strategies in social interactions: expectation of success, task-irrelevant behaviour, avoidance, management, seeking social support, and pessimism. Expectation of success is a cognitive strategy regarding the degree to which a person expects success in social relations, or how that person is insecure or anxious because of a potential failure. Task-irrelevant behaviour refers to the extent to which a person tries to be included (or not) in social relations with others. Avoidance refers to the tendency of withdrawing and staying out of social situations because of anxiety and discomfort. Management is defined as believing in personal control and not in external factors when it comes to the degree of success of social situations. The opposite to management is learned helplessness. Pessimism implies constant preoccupation and concern about a potential failure in the social domain. Seeking social support refers to the degree to which a person seeks support from others when necessary. The answers are given on the Likert scale from 1 (“I fully disagree”) to 4 (“I fully agree”).

The Croatian version of the Quality of Family Interactions Scale (Šimunić et al., 2010), being the adaptation of the Self-Report Family Inventory-II (Beavers & Hampson, 1990), assesses the perception of family functioning. It contains 31 statements within four subscales: community, compatibility, tolerance and conflict. The answers are given on the Likert scale from 1 (“I fully disagree”) to 4 (“I fully agree”).

Temporal life satisfaction is operationalized as a multidimensional construct covering three dimensions of time: past life satisfaction, present life satisfaction and expected future life satisfaction, in line with the theoretical framework and structure of the **Temporal Life Satisfaction Scale** (Penezić, 2006). It contains 15 items (5 per subscale), with the answers on the Likert scale from 1 (“It does not refer to me”) to 5 (“It fully refers to me”). The results can be analyzed as a total score or by the subscales. Each of these dimensions was treated as a separate variable in the result analysis.

The research involved the sample of secondary-school adolescents, aged between 14 and 19 ([Table 1](#)). As many as 202 respondents participated, 47 of whom came from single-parent families and 155 from families with both parents. The sample had 38% male and 61% female respondents with the average age of 17.63 years and the average total monthly household income of 122,441 RSD. The respondents were secondary-school students from the territory of the town of Kosovska Mitrovica. Filling in the questionnaires lasted on average 15 minutes.

For determining the differences between the adolescents from two-parent and single-parent families, *t*-test was used for independent samples, while the homogeneity of the variances was checked by Levene’s test. In the cases when the assumption about the equality of the variances was disrupted, the adequate adjusted procedure was applied. In the examination of the predictive contribution of social strategies and the **quality of family interactions** to the explanation of temporal life satisfaction, the multiple linear regression analysis was applied. Statistical data processing was performed by the application of standard statistical procedures.

RESULT ANALYSIS AND DISCUSSION

The obtained results provide insight into the importance of the family structure for the development of social strategies, the quality of **family interactions** and life satisfaction among adolescents. [Table 2](#) shows the differences between the adolescents growing up in two-parent and single-parent families respectively, whereas statistically significant differences were found in social strategies, patterns of family interaction and temporal life satisfaction. The adolescents from single-parent families more frequently show task-irrelevant behaviours and are more inclined to use avoidance of social situations as social strategies, while conflict as a dominant form of interaction is more frequent in their families. In contrast, the adolescents who live in two-parent families experience community within family relations on a larger scale. Moreover, a higher level of temporal life satisfaction was found in this group, which is consistently manifested in three dimensions of time – the past, the present and the expected future. Despite statistically significant differences found in some social strategies, patterns of family interaction and temporal life satisfaction, it is important to point out that no significant differences between the adolescents from single-parent and two-parent families were found in a number of other analyzed social strategies, such as expectation of success, behaviour management, seeking social support, pessimism, compatibility and tolerance, which points to the heterogeneity of functioning within both types of family structures.

[Table 3](#) shows the research results regarding the differences in temporal life satisfaction among adolescents in relation to different socio-demographic variables. The results shows that the adolescents from the families with a higher total income show greater general life satisfaction, as well as greater expected (future) life satisfaction. These findings require caution in interpretation because socio-demographic variables, primarily the family's material status, most probably act as moderators in the relation between family circumstances and temporal life satisfaction. Economic certainty may reduce the negative effects of family transitions, such as divorce, while the lower material status is reflected on the evaluations of life satisfaction. Furthermore, it has been established that the adolescents whose parents got divorced at a later stage express greater general life satisfaction, as well as higher levels of temporal life satisfaction in relation to the past, the present and the future, in comparison to the adolescents whose parents got divorced in an earlier life age.

Furthermore, to perform a regression analysis, it was necessary to examine the mutual connection of all measured variables. The obtained results shown in [Table 4](#) **indicate that temporal life satisfaction and all its subscales are statistically significantly correlated with all predictor variables of social strategies and the quality of family interactions. Both positive and negative correlations have been registered.** The subscales of expectation of success, management and seeking social support show a positive correlation with temporal life satisfaction. In contrast, the subscales of task-irrelevant behaviour, avoidance and pessimism are in a negative correlation with life satisfaction. Speaking of family interactions, community, compatibility and tolerance are positively correlated with life satisfaction, while *conflict* is negatively correlated. All registered correlations are of low and medium intensity.

Finally, the regression analysis was performed with the aim of predicting temporal life satisfaction, particularly for the adolescents from single-parent families and those living with both parents. In the first sept of the hierarchical regression analysis of temporal life satisfaction, in the subsample of the adolescents from single-parent families

(Table 5), the subscales of social strategies were taken separately as predictors, while in the second step the subscales **of family interactions were added**. The results showed that the first model could account for 24.9% of the criterion variance, but it not statistically significant. The second model is statistically significant and it accounts for the total of 52.8% of the criterion variance by interaction of all the subscales entered into the model. An independent contribution is made only by the subscale of expectation of success as a positively-directed predictor.

The regression analysis **of temporal life satisfaction** was also performed on the subsample of the adolescents living with both parents (Table 6). The same predictors were used in the hierarchical regression analysis on the subsample of the adolescents from two-parent families. The results showed that both models were statistically significant. The first model accounts for 21.8% of the criterion variance, while the second model accounts for 43.9% of the variance **of temporal life satisfaction by including all these subscales as predictors. In the second model, an independent contribution is made only by two variables:** avoidance as a negative predictor, and tolerance as a positive predictor of life satisfaction. From the obtained results it may be concluded that more successful social skills and positive family interactions significantly predict temporal life satisfaction among adolescents living in two-parent families.

On the basis of the obtained results, it is possible to discuss in detail about the significance **of family interactions** and social skills in the formation of subjective life satisfaction among young people. Today's family is undergoing significant transformations both in its structure and in the dynamics of interfamilial relations, which affects the global functioning of individuals (Marić, 2020). The growing number of single-parent families leads to increasing significance being attributed to the social environment as a key source of support. One of important aspects in this context is the establishment and maintenance of successful social relations during adolescence and early adulthood (Nekić, 2006). Both family interactions and social skills developed in this period significantly affect the overall quality of life and the degree of subjective satisfaction. Therefore, understanding the interconnectedness of family relations and social skills is an important basis for further research and development of interventions oriented towards improving the quality of young people's life. Although the factors of a broader social context, including the educational system, media and digital environments, may significantly affect the formation of social strategies and subjective life satisfaction of adolescents, these variables were not the subject of analysis in this research and they remain as guidelines for future research considerations.

The performed hierarchical regression analysis **of temporal life satisfaction** on the subsample of the adolescents growing up in single-parent families shows that the model in its entirety accounts for 52.8% of the total variance of the criterion variable. In the first step of the analysis, which included the subscales of social strategies, no statistically significant model was obtained, while in the second step, after including the subscales **of family interactions**, the model became statistically significant, which points to the contribution of the family context ion the explanation **of temporal life satisfaction**.

However, at the level of individual predictors, the only statistically significant independent predictor **of temporal life satisfaction** that stood out was the subscale of expectation of success in social interactions, which has a positive direction of action. The adolescents who

on a larger scale expect positive outcomes in their relations with peers show higher levels **of life satisfaction** in all three dimensions of time – the past, the present and the future.

Although the subscales **of family interactions** as a whole significantly contribute to the explanation of the variance on the second step of the model, none of them individually reaches the level of statistical significance after the control of social strategies. These findings indicate that family relations in single-parent families play a relevant role in the shaping of adolescents' life satisfaction, primarily through joint, cumulative action and not as isolated independent predictors.

Within the developmental context, adolescence is a period of intensive neuro-development, physical maturation and a growing need for autonomy, in which social relations assume special importance for young people's psycho-social functioning (Casey et al., 2011). To the adolescents growing up in single-parent families, expectation of success in social interactions may be an important protective factor because the optimistic approach to the relations with peers contributes to higher levels **of temporal life satisfaction**, while pessimistic expectations and orientation towards potential failure increase the risk of lower life satisfaction (Nekić, 2006).

On the subsample of the adolescents living in the families with both parents, the performed regression analysis shows that the examined subscales together account for 44% of the variance **of temporal life satisfaction**. In the second model, two variables stood out as statistically significant predictors: avoidance as a negative predictor, and tolerance as a positive predictor. The results show that the avoidance of social situations among adolescents from two-family families leads to reduced subjective life satisfaction. Even earlier, Weiss (Weiss, 1974) pointed to the importance of social resources in the explanation of the phenomenon of social loneliness. According to him, the absence of close family relations, friendly relations or other forms of social support may lead to the feeling of isolation and, consequently, to reduced life satisfaction. In that respect, withdrawing from social interactions and avoiding social situations because of the feelings of anxiety and discomfort substantially contribute to the negative experience of the quality of life (Nurmi, Salmela-Aro & Haavisto, 1995). On the other hand, tolerance and acceptance within the family system of adolescents living with both parents contribute positively to life satisfaction. The research of family interactions shows that the existence of tolerance among family members is a significant predictor of perceived social support, which eventually leads to greater subjective wellbeing (Šimunić, Gregov & Pupić-Bakrač, 2010). The empirical research points to the importance of warm and accepting parenthood for children's psycho-social development. The parents who show affection, acceptance and affirmation of the child's individualism are associated with the development of greater self-respect and a higher level **of life satisfaction** in adolescence, as well as in early adulthood (Grolnick & Ryan, 1989).

The results show that the adolescents from single-parent families most often manifest task-irrelevant behaviours, use the avoidance strategy in social situations and experience more conflicts in family relations. Task-irrelevant behaviour refers to the degree to which a person tries to be involved (or not) in social relations with others. This group of respondents also shows a greater tendency towards self-handicapping behaviour, which can be interpreted as a defence mechanism against failure and a way of preserving self-confidence (Nurmi, Salmela-Aro & Haavisto, 1997). An increased level of anxiety and social stress among these

adolescents can explain more frequent avoidance strategies and greater presence of conflict. Moreover, it was shown that dysfunctional family dynamics, characterized by rough relations and poor communication, reduces the possibilities for the development of social skills and adequate social adaptation (Lacković-Grgić & Opačić, 1989). Although an increase in the number of divorces nowadays does not necessarily point to the extremely dysfunctional family patterns, parents' separation is an interruption in development which, regardless of the family's previous functioning, may affect the subjective experience of stability and safety among adolescents.

On the other hand, among adolescents living in the families with both parents, there is larger presence of community as a form of family interaction, while they also show substantially higher levels of **temporal life satisfaction** on all subscales – the past, the present and the future. By comparing the family types, it was established that two-parent families were statistically significantly different from the families in which parents were divorced or not officially married. This topic should certainly be included in some future research, as well as single-parent families made by choice (the decision to raise a child independently) and not by force of circumstances (divorce, partner's death). Research shows that families with both parents are more often characterized by higher degrees of cohesion, emotional attachment and mutual networking, while in certain research single-parent families often approach the other end of the continuum, the disengaged type of emotional attachment (Ljubičić, 2014). These findings are in line with the previous research pointing out that the adolescents who live with both parents achieve higher levels of **life satisfaction** as compared to their peers who grow up only with one parent (Nedeljković, 2019). These results further confirm the importance of the family structure and the quality of family relations in the formation of subjective wellbeing during adolescence.

The results of the analysis of the correlation between socio-demographic variables and **temporal life satisfaction** show that **higher total family income correlates positively with general life satisfaction, as well as with expected future satisfaction**. Apart from the economic aspect, the adolescents' age at the moment of their parents' separation is yet another significant factor. The respondents who were older at the time of their parents' divorce showed higher levels of **life satisfaction** on the whole, but also on the subscales of past, present and future satisfaction. Earlier research tells us that material status is one of the key factors that positively predict life satisfaction among young people (Nedeljković, 2019). In that context, single-parent families are more frequently in a less favourable position than two-parent families, which is reflected in their poorer material and housing status, lower income and larger difficulties in harmonizing family duties (Vasiljević Prodanović & Kovačević, 2020). These findings indicate that the adolescents whose parents separate at a later stage can maintain higher levels of **life satisfaction for a longer period of time, which may be associated with a longer period of stable family functioning**, with a developed feeling of community and greater family compatibility before divorce.

coefficient shows that temporal life satisfaction, as well as all of its subscales (past, present and future satisfaction) are statistically significantly correlated with all the predictor variables referring to **social strategies** and the quality of **family interactions**. Both positive and negative correlations were observed, depending on the type of strategies. Namely, the subscales such as expectation of success, management and seeking social support showed

positive correlation with life satisfaction, which indicates that these adaptive strategies are an important protective factor in adolescents' socio-emotional functioning. In contrast, the subscales such as task-irrelevant behaviour, avoidance of social situations, and pessimism correlated negatively with life satisfaction, which speaks about their disadaptive nature. These findings are in line with the previous research which showed that non-adaptive social strategies were frequently connected with a higher degree of social isolation and a lower subjective quality of life, while adaptive strategies were connected with a higher degree of psychological wellbeing (Pavićević & Živković, 2022). Accordingly, it can be concluded that the respondents who are more interested in establishing and maintaining social relations, possess relevant skills of interaction management and expect positive outcomes in social situations, also achieve higher levels of temporal **life satisfaction**. In contrast, the adolescents who tend to avoid social relations, expect failure and engage in self-handicapping behaviours, are more inclined towards social isolation and a lower level of subjective wellbeing.

It has been shown that community, compatibility and tolerance as forms of **family interactions correlate positively with temporal life satisfaction**, while conflict in the family context correlates negatively with this variable. The values of the obtained correlations are mostly of low to medium intensity, which speaks of the moderate yet stable influence of family functioning on the perception of life satisfaction among adolescents. Previous research acknowledges the importance of emotional warmth and acceptance by the parents as key factors in the development of self-respect and self-confidence in children and young people. Expressing love, support and affirmation of the child as a unique person are the basis of the positive development of self-valuation (Marić, 2020). Furthermore, a number of authors point out that life satisfaction is substantially conditioned by the satisfaction with family relations. More specifically, spending free time together, acceptance and mutual understanding among family members contribute to family stability and a higher level of subjective wellbeing. In contrast, frequent misunderstandings and conflicts lead to disruptions in the family dynamics, which is reflected in general life dissatisfaction (Agate, 2007).

CONCLUSION

The results of the conducted research show a complex and conditioned connectedness of the family structure, the quality of family interactions, social strategies and temporal life satisfaction among adolescents. Although certain statistically significant differences have been identified between the adolescents growing up in two-parent and single-parent families, the findings generally do not support the reductionist interpretation of the family structure as a direct and deterministic factor of life satisfaction and psycho-social functioning.

The adolescents from two-parent families on average show higher levels of community in family interactions and greater temporal life satisfaction in all three dimensions of time – the past, the present and the future. At the same time, among the adolescents from single-parent families there are some more pronounced non-adaptive social strategies and higher levels of conflicts within family relations. However, it is important to emphasize that in a large number of the analyzed social strategies and aspects of **family interactions**

no statistically significant differences were found, which points to the pronounced heterogeneity of functioning within both types of family structures.

The regression analysis further confirms that the quality of social functioning has greater predictive strength than the family structure itself. Among the adolescents from single-parent families, the expectation of success in social interactions stands out as the only stable independent predictor of temporal life satisfaction, while family interactions contribute to the explanation of the variance solely at the level of the model on the whole. Among the adolescents from two-parent families, avoidance acts like a negative predictor, and tolerance like a positive predictor of life satisfaction, which speaks of the importance of adaptive social strategies and the emotionally supportive family environment.

Of particular importance is the finding referring to the role of socio-demographic factors, first of all the family's material status and the children's age at the time of their parents' separation. Higher total family earnings and the parents' later separation are related to higher levels of general and temporal life satisfaction, which shows that economic resources and stability of the life context may act as moderators of the effects of family transitions. These findings support the attitude that in the assessment of the influence of single parenthood it is not sufficient to consider solely the family structure, but also the conditions in which this structure functions.

On the whole, the obtained data suggest that the quality of family relations and adaptive social strategies are primary protective factors of temporal life satisfaction in adolescence, while the family structure has an indirect and mediated effect. These results contribute to modern sociological and developmental approaches that renounce hierarchical valorization of family forms and stress the importance of contextual, relational and individual resources in understanding the psycho-social functioning of young people.

The limitations of the research are the size of the subsample of single-parent families, the lack of explicit testing of mediator and moderator models, and the failure to distinguish between different forms of single parenthood. Future research should incorporate more complex analytical models and consider a broader range of structural and contextual factors, in order to deepen the understanding of adolescents' developmental outcomes in different family contexts.

REFERENCES//ЛИТЕРАТУРА

- Agate, J. R. (2007). *An examination of the relationship between family leisure satisfaction and satisfaction with family life* (doctoral dissertation). Brigham Young University, Provo, Utah. Available at: <https://scholarsarchive.byu.edu/etd/>
- An, D., Jager, J., Putnick, D. L., Bornstein, M. H. (2023). Parenting stress and attachment insecurity in young adulthood: A social relations model. *Journal of Marriage and Family*, 85 (2), 556–579. Available at: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jomf.12893>
- Bošković, M. (2010). *Family Factors of Criminality and Domestic Violence*. *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Novom Sadu*, 44 (3), 197–210. [doi_10.5937_zrpfns44-0047.pdf](https://doi.org/10.5937_zrpfns44-0047.pdf) [In Serbian]

- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Casey, B. J., Jones, R. M., Levita, L., Libby, V., Pattwell, S., Ruberry, E., Soliman, F. I., Somerville, L. H. (2011). The storm and stress of adolescence: Insights from human imaging and mouse genetics. *Developmental Psychology*, 52 (3), 225–235. Available at: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC2850961/pdf/nihms173560.pdf>
- Chambers, D., Gracia, P. (2022). *A sociology of family life: Change and diversity in intimate relations* (2nd edition). Wiley.
- Chubb, N. H., Fertman, C. I., Ross, J. L. (1997). Adolescent self-esteem and locus of control: A longitudinal study of gender and age differences. *Adolescence*, 32 (125), 113–129. Available at: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/9105496/>
- Ciabattari, T. (2021). *Sociology of families: Change, continuity, and diversity*. SAGE Publications.
- Civitci, N., Civitci, A., Fiyakali, N. C. (2009). Loneliness and Life Satisfaction in Adolescents with Divorced and Non-Divorced Parents. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 9 (2), 513–525. Available at: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ847764.pdf>
- Diener, E. (Ed.). (2009). *Assessing well-being: The collected works of Ed Diener* (Social Indicators Research Series, Vol. 39). Dordrecht, New York: Springer.
- Diener, E., Suh, E. M., Lucas, R. E., Smith, H. L. (1999). Subjective well-being: Three decades of progress. *Psychological Bulletin*, 125 (2), 276–302. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.125.2.276>
- Easterlin, R. A., McVey, L. A., Switek, M., Sawangfa, O., Zweig, J. S. (2010). The happiness–income paradox revisited. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 107 (52), 22463–22468. doi.org/10.1073/pnas.1015962107
- Ferić, I. (2009). *Values and value systems: A psychological approach*. Zagreb: Alinea. [In Croatian]
- Grolnick, W. S., Ryan, R. M. (1989). Parent styles associated with children's self-regulation and competence in school. *Journal of Educational Psychology*, 81 (2), 143–154. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.81.2.143>
- Kahneman, D., Deaton, A. (2010). High income improves evaluation of life but not emotional well-being. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 107 (38), 16489–16493. doi.org/10.1073/pnas.1011492107
- Klarin, M., Đerđa, V. (2014). Parental behaviour and behavioural problems in adolescents. *Ljetopis socijalnog rada*, 21 (2), 243–262. <https://doi.org/10.3935/ljsr.v21i2.17> [In Croatian]
- Kovčo Vukadin, I., Novak, M., Križan, H. (2016). Life satisfaction: Individual and family perspective. *Kriminologija & socijalna integracija: časopis za kriminologiju, penologiju i poremećaje u ponašanju*, 24 (1), 84–115. doi.org/10.31299/ksi.24.1.4 [In Serbian]
- Kuburić, Z. (2009). *Family and children's mental health*. Beograd: Čigoja. [In Serbian]
- Lacković-Grgin, K. (1982). Parental leadership style and social behaviour of students. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, (15), 74–76. [In Serbian]
- Lacković-Grgin, K., Opačić, G. (1989). Interactions with mother and satisfaction with family life among youth from father-absent families. *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 28 (5), 155–164. [In Croatian]

- Lucifora, C. D. A., Muzzeti, L. R., Reina, F. T. (2021). Historizing the concept of family. *Revista Tempos e Espaços em Educação*, 14 (33), 1–17.
- Ljubičić, M. (2014). Functionality of single-parent families. In: S. Tomanović, M. Ljubičić, D. Stanojević (eds.). *Single-parent families in Serbia: A sociological study* (155–174). Beograd: Čigoja štampa, Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Available at: https://isi.f.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2019/04/Smiljka-Tomanovic_Milana-Ljubicic_Dragan-Stanojevic-Jednoroditeljske_porodice_studija-libre.pdf [In Serbian]
- Marić, T. (2020). Parenting in adolescence – What kind of upbringing do you want for your child? In: J. Petrović, G. Jovanović, *Family and contemporary society – challenges and perspectives* (11–20). Banja Luka: Centar modernih znanja. Available at: <https://centarmodernihznanja.com/zbornik-v-compressed.pdf> [In Serbian]
- Merton, R. K. (1968). *Social theory and social structure* (enlarged edition). New York, NY: Free Press.
- Milić, A. (2001). *Sociology of the family: Critique and challenges*. Beograd: Čigoja štampa. [In Serbian]
- Nedeljković, B. (2019). The relationship between life satisfaction, self-esteem, physical health, academic achievement, and material status in adolescents from complete and incomplete families. *Proceedings of the Congress of Psychologists of Bosnia and Herzegovina*, (5), 219–234. [In Serbian]
- Nekić, M. (2006). *Social and emotional loneliness in adolescence: The role of personality traits, attachment, social resources, and social strategies* (Master's thesis). Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb. [In Croatian]
- Nekić, M. (2008). Social Strategies Scale. In: Z. Penezić, V. Čubela Adorić, A. Proroković, I. Tucak Junaković (eds.). *Collection of psychological scales and questionnaires*, Vol. 4, 35–45. Zadar: Sveučilište u Zadru. [In Croatian]
- Nurmi, J. E., Salmela-Aro, K., Haavisto, T. (1995). The Strategy and Attribution Questionnaire: Psychometric properties. *European Journal of Psychological Assessment*, 11 (2), 108–121. doi.org/10.1027/1015-5759.11.2.108
- Parsons, T. (1955). The American family: Its relations to personality and to the social structure. In: T. Parsons & R. F. Bales (eds.). *Family, socialization and interaction process* (3–33). Glencoe, IL: Free Press.
- Pavićević, M., Živković, T. (2022). Social resources and social strategies as predictors of social loneliness. *DHS*, 1 (18), 551–568. doi.org/10.51558/2490-3647.2022.7.1.551 [In Serbian]
- Penezić, Z. (1999). *Life satisfaction: relations with age and some personal characteristics* (master's thesis). Filozofski fakultet u Zagrebu. [In Croatian]
- Penezić, Z. (2006). Life satisfaction in adolescence and adulthood. *Društvena istraživanja*, 15 (5–6), 643–669. Available at: <https://hrcak.srce.hr/file/16697> [In Croatian]
- Raboteg-Šarić, Z., Pećnik, N., Josipović, V. (2003). *Single-parent families: Personal experiences and social attitudes*. Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva mladeži. [In Croatian]

- Stanojević, D., Tomanović, S., Ljubičić, M. (2016). Elements of life satisfaction among young adults in Serbia. *Journal of Youth Studies*, 19 (7), 1–16. doi.org/10.1080/13676261.2015.1136057
- Suldo, S. M., Riley, K. N., Shaffer, E. J. (2006). Academic correlates of children and adolescent life satisfaction. *School Psychology International*, 27 (5), 567–582. <https://doi.org/10.1177/0143034306073411>
- Šimunić, A., Gregov, Lj., Pupiće-Bakrač, A. (2010). Scale of quality of family functioning. In: I. Tucak Junaković, V. Čubela Adorić, Z. Penezić & A. Proroković (eds.). *Collection of psychological scales and questionnaires 5*. Zadar: Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru. [In Croatian]
- Tomanović, S. (2019). What do we speak about when we speak about family? Contextualization of the concept. *Sociologija*, 61(3), 301–322. [In Serbian]
- Tomanović, S., Stanojević, D. (2023). *Dynamics of family relationships*. Beograd: Institut za sociološka istraživanja. [In Serbian]
- Vasiljević-Prodanović, D., Kovačević, M. (2020). Single-parent families and juvenile delinquency. In: J. Petrović, G. Jovanović, *Family and contemporary society – challenges and perspectives*, 488–502. Banja Luka: Centar modernih znanja. Available at: <https://centarmodernihznanja.com/zbornik-v-compressed.pdf> [In Serbian]
- Weiss, R. S. (1974). The provisions of social relationships. In: Z. Rubin (ed.). *Doing unto others* (17–26). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Zukauskienė, R., Sondatė, J. (2004). The Strategy and Attribution Questionnaire: Psychometric properties of a Lithuanian translation in an adolescent sample. *Scandinavian Journal of Psychology*, 45 (3), 157–162. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9450.2004.00390.x>

APPENDIX/ПРИЛОГ

Table 1: *Descriptive statistical data on the sample*
/ Табела 1: *Дескриптивни статистички подаци о узорку*

Variables/Варијабле		Number of respondents / Број испитаника	Percentage/ Процент
Gender/Пол	Male/Мушки	78	38,6%
	Female/Женски	124	61,4%
Years/Године		AS 17,63	Range 14–22
Number of siblings / Број сиблинга	0	13	6,4%
	1	80	39,6%
	2	75	37,1%
	3	24	11,9%
	4	10	5%
Birth order / Редослед рођења	1	84	41,6%
	2	90	44,6%
	3	23	11,4%
	4	5	2,5%

← НАЗАД

← БАСК

Variables/Варијабле		Number of respondents / Број испитаника	Percentage/ Процент
Total income / Укупна примања		AS122441 RSD/PCД	Range 12 000–1 200.000 RSD/PCД
Family structure / Структура породице	Single-parent / Једнородитељске	47	23,3%
	Both parents / Оба родитеља	155	76,7%
Reason for family separation / Разлог раставе породице	Divorce/Развод	26	12,9%
	Death/Смрт	19	9,4%
	Other reason / Други разлог	2	1%
	I live with both genders / Живим са оба родитеља	155	76,7%
Age at family separation / Године приликом раставе породице		AS 8,25	Range 2–17
Total number of respondents / Укупан број испитаника		202	100%

Table 2: *Differences between adolescents both parents and single-parent families*
/ Табела 2: *Разлике између адолесцената из двородитељских*
и једнородитељских породица

		N	AS	SD	T-test		Levene's test / Левенов тест	
					T	Sig	F	Sig
Expectation of success / Очекивање успеха	Single-parent / Једнородитељске Both parents / Оба родитеља	47 155	3,06 3,16	0,48 0,48	-1,239	0,217	0,257	0,613
Task-irrelevant behaviour / Понашање ирелевантно за задатак	Single-parent / Једнородитељске Both parents / Оба родитеља	47 155	2,38 2,15	0,52 0,45	2,913	0,004	0,507	0,477
Avoidance / Избегавање	Single-parent / Једнородитељске Both parents/ Оба родитеља	47 155	2,28 2,08	0,59 0,57	2,055	0,041	0,125	0,724
Management / Господарење	Single-parent / Једнородитељске Both parents / Оба родитеља	47 155	3,03 3,09	0,33 0,36	-1,007	0,315	0,450	0,503

← НАЗАД

← BACK

		N	AS	SD	T-test		Levene's test / Левенов тест	
					T	Sig	F	Sig
Seeking social support / Тражење социјалне подршке	Single-parent / Једнородитељске Both parents / Оба родитеља	47 155	3,09 3,15	0,39 0,47	-0,807	0,421	3,428	0,066
Pessimism/ Песимизам	Single-parent / Једнородитељске Both parents / Оба родитеља	47 155	2,04 1,94	0,56 0,59	1,054	0,293	0,284	0,595
Community/ Заједништво	Single-parent / Једнородитељске Both parents / Оба родитеља	47 155	4,77 5,44	1,25 1,01	-3,704	0,000	3,006	0,085
Compatibility/ Складност	Single-parent / Једнородитељске Both parents / Оба родитеља	47 155	4,08 4,01	0,74 0,64	0,634	0,527	3,143	0,078
Tolerance/ Толеранција	Single-parent / Једнородитељске Both parents / Оба родитеља	47 155	5,34 5,73	1,40 1,22	-1,855	0,065	0,369	0,544
Conflict/Конфликт	Single-parent / Једнородитељске Both parents / Оба родитеља	47 155	3,55 3,03	1,15 1,09	2,799	0,006	0,267	0,606
Temporal life satisfaction / Темпорално задоволство животом	Single-parent / Једнородитељске Both parents / Оба родитеља	47 155	3,22 3,80	0,86 0,75	-4,448	0,000	0,335	0,563
Past/Прошло	Single-parent / Једнородитељске Both parents / Оба родитеља	47 155	3,09 3,68	0,99 0,88	-3,902	0,000	0,353	0,553
Present/Садашње	Single-parent / Једнородитељске Both parents / Оба родитеља	47 155	3,06 3,78	1,20 0,98	-4,191	0,000	3,628	0,058
Future/Будуће	Single-parent / Једнородитељске Both parents / Оба родитеља	47 155	3,52 3,94	0,85 0,75	-3,201	0,002	0,675	0,412

Table 3: *Relationship between life satisfaction and socio-demographic variables / Табела 3: Повезаності задовољства живоїом и соціо-демографских варијабли*

	Temporal life satisfaction / Темпорално задовољство живоїом	Past/ Прошло	Present/ Садашње	Future/ Будуће
Sex/Пол	-0,010	-0,012	-0,011	0,002
Age/Године	0,042	0,058	0,051	-0,009
Number of siblings / Број сиблинга	0,013	0,033	0,016	-0,022
Birth order / Редослед рођења	0,025	-0,039	0,042	0,066
Total income / Укупна примања	0,134*	0,146	0,086	0,121*
Reason for separation / Разлог раставе	-0,190	-0,047	-0,193	-0,106
Years at separation / Године приликом раставе	0,326*	0,252*	0,263*	0,292*

Table 4: *Correlation of all measured variables with each other / Табела 4: Међусобна повезаності свих мерених варијабли*

	Temporal life satisfaction / Темпорално задовољство живоїом	Past/ Прошло	Present/ Садашње	Future/ Будуће
Expectation of success / Очекивање успеха	0,356**	0,290**	0,314**	0,323**
Task-irrelevant behaviour / Понашање ирелевантно за задатак	-0,290**	-0,222**	-0,261**	-0,275**
Avoidance/Избегавање	-0,427**	-0,375**	-0,407**	-0,314**
Management/Господарење	0,146*	0,080	0,138*	0,168**
Seeking social support / Тражење социјалне подршке	0,186**	0,159*	0,201**	0,109
Pessimism/Песимизам	-0,199**	-0,175**	-0,189**	-0,145*
Community/Заједништво	0,577**	0,540**	0,562**	0,371**
Compatibility/Складност	0,012	-0,011	0,025	0,016
Tolerance/Толеранција	0,520**	0,496**	0,483**	0,352**
Conflict/Конфликт	-0,386**	-0,348**	-0,353**	-0,293**

Table 5: Hierarchical regression analysis of life satisfaction among adolescents from single-parent families / Табела 5: Хијерархијска регресиона анализа задовољства животој код адолесцената из једнородијелских породица

First step / Први корак	B	P	Summary
Expectation of success / Очекивање успеха	0,387	0,049	R ² = 0,249; F = 2,207; p = 0,062
Task-irrelevant behaviour / Понашање ирелевантно за задатак	0,187	0,408	
Avoidance/Избегаване	-0,227	0,381	
Management/Господарење	0,115	0,464	
Seeking social support / Тражење социјалне подршке	0,089	0,622	
Pessimism/Песимизам	0,267	0,105	
Second step / Други корак	B	P	Summary
Expectation of success / Очекивање успеха	0,436	0,018	R ² = 0,528; F = 4,031; p = 0,001
Task-irrelevant behaviour / Понашање ирелевантно за задатак	0,227	0,241	
Avoidance/Избегаване	-0,304	0,177	ΔR ² = 0,280; F = 5,333; p = 0,002
Management/Господарење	0,103	0,444	
Seeking social support / Тражење социјалне подршке	-0,008	0,957	
Pessimism/Песимизам	0,262	0,076	
Community/Заједништво	0,511	0,059	
Compatibility/Складност	0,226	0,138	
Tolerance/Толеранција	-0,315	0,156	
Conflict/Конфликт	-0,259	0,196	

Note/Напомена

β – standardized regression coefficient (β) / стандардизовани регресиони коефицијент бета;

p – Statistical significance / статистичка значајност;

ΔR² – Coefficient of multiple determination / коефицијент мултипле детерминације;

F – Quotient/количник;

ΔR² – Difference in coefficients of multiple determination / разлика у коефицијентима мултипле детерминације.

Table 6: Hierarchical regression analysis of life satisfaction among adolescents living with both parents / Табела 6: Хијерархијска регресиона анализа задовољства животој код адолесцената који живе са оба родитеља

First step / Први корак	B	P	Summary
Expectation of success / Очекивање успеха	0,095	0,297	R ² = 0,218; F = 6,860; p = 0,000
Task-irrelevant behaviour / Понашање ирелевантно за задатак	-0,032	0,718	
Avoidance/Избегаване	-0,353	0,000	
Management/Господарење	0,023	0,768	
Seeking social support / Тражење социјалне подршке	0,006	0,943	
Pessimism/Песимизам	-0,065	0,433	

Second step / Други корак	B	P	Summary
Expectation of success / Очекивање успеха	0,046	0,577	R ² = 0,439; F = 11,253; p = 0,000
Task-irrelevant behaviour / Понашање ирелевантно за задатак	0,085	0,288	
Avoidance/Избегавање	-0,333	0,000	ΔR ² = 0,221; F = 14,177; p = 0,000
Management/Господарење	-0,030	0,672	
Seeking social support / Тражење социјалне подршке	-0,080	0,249	
Pessimism/Песимизам	0,029	0,695	
Community/Заједништво	0,178	0,141	
Compatibility/Складност	-0,001	0,988	
Tolerance/Толеранција	0,322	0,008	
Conflict/Конфликт	-0,104	0,306	

Note/Напомена

β – standardized regression coefficient (β) / стандардизовани регресиони коефицијент бета;

p – Statistical significance / статистичка значајност;

ΔR² – Coefficient of multiple determination / коефицијент мултипле детерминације;

F – Quotient/количник;

ΔR² – Difference in coefficients of multiple determination / разлика у коефицијентима мултипле детерминације.